

Arweiniad i addysg
uwch yng Nghymru

Sgiliau ar gyfer y dyfodol

Mae yna fwy na 130,000 o fyfyrwyr mewn addysg uwch yng Nghymru, yn astudio rhaglenni, o athroniaeth i sŵoleg.

Y tu hwnt i'r llwybrau israddedig, meistr a doethuriaeth traddodiadol, mae prifysgolion Cymru yn darparu amrywiaeth o gyfleoedd dysgu hyblyg i sicrhau bod addysg uwch yn hygyrch, gan greu gweithwyr medrus ar gyfer y dyfodol.

Mae'r gweithle'n newid. Mae'r dyfodol yn cynnig cyfleoedd a heriau i brifysgolion, wrth i'r economi symud i fod yn un lle mae awtomeiddio a deallusrwydd artiffisial yn dod yn fwyfwy pwysig. Bydd poblogaeth sy'n heneiddio a lleihad yn nifer y newydd-ddyfodiaid i'r gweithlu yn golygu y bydd canfod ffyrdd y gall pobl o bob oed a chefnidir ailsgilio ac uwchsgilio yn dod yn bwysicach fyth.

Cymru sydd â'r gyfradd uchaf y pen o ran Datblygiad Proffesiynol Parhaus wedi'i ddarparu gan brifysgolion yn y DU, gan ddarparu mwy na 250,000 diwrnod o ddatblygiad proffesiynol yn 2019-20.

Prentisiaethau Gradd

Mae prentisiaethau gradd yn rhaglenni gradd integredig sy'n cynnwys cyflogwyr, a lle mae dysgu yn y gweithle'n chwarae rôl mor bwysig â'r amser a dreulir yn astudio yn y brifysgol. Maent yn cynnig llwybr newydd at ennill gradd a fydd yn chwarae rhan hanfodol wrth alluogi'r rheiny sydd eisoes yn y gweithlu, neu sydd â chyfrifoldebau sy'n gwneud astudio llawn-amser yn heriol, i gael mynediad at ddysgu ar lefel prifysgol.

Mae'r rhaglen yng ngham olaf y cynllun peilot, sy'n cwmpasu tri maes: Tech. Gwyb./cyfrifiadureg, peirianeg a gweithgynhyrchu uwch. Gall cyflogwyr yng Nghymru gynnig prentisiaeth gradd yn y meysydd pwnc hyn trwy bartneriaeth â phrifysgol yng Nghymru.

Mae prentisiaid gradd yn gweithio ochr-yn-ochr â gweithwyr profiadol i ennill sgiliau a phrofiad ymarferol, ynghyd â derbyn hyfforddiant allanol. Mae hyn yn golygu bod prentisiaid gradd yn gorffen eu cwrs gyda'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i lwyddo yn y gwaith, yn ogystal â'r wybodaeth lefel uwch sy'n dod gyda chymhwyster gradd.

Mae'r prentisiaethau'n para trwy gydol y cwrs gradd, gyda phrentisiaid yn treulio tua 20% o'u hamser yn y brifysgol a'r gweddill gyda'u cyflogwr. Yng Nghymru, bydd prentisiaeth gradd yn para o leiaf tair blynedd, ac fel arfer byddant hyd at bum mlynedd o hyd.

Mae Prifysgolion Cymru o blaid ehangu'r rhaglen Prentisiaeth Gradd y tu hwnt i'r peilot tair blynedd, ac ar gyfer ystod ehangach o feysydd pwnc a hyd at lefel Meistr, gydag ymrwymiad parhaus i ehangu mynediad a denu myfyrwyr o amrywiaeth o gefndiroedd.

Ehangu Mynediad

Mae prifysgolion yn chwarae rhan hanfodol mewn symudedd cymdeithasol. Yn wir, mae llawer o'r gwaith y mae prifysgolion yn ei wneud yn y maes hwn yn dod o dan y pennawd 'ehangu mynediad'. Mae gan bob prifysgol gynllun ffioedd a mynediad, sy'n nodi sut y byddant yn denu, cadw a chefnogi grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, gan gynnwys y rhai sydd â nodweddion gwarchoddedig, i sicrhau y gallant gyflawni eu potensial llawn.

Mae cynlluniau ffioedd a mynediad yn cynnwys, er enghraifft, y dulliau y mae prifysgolion yn eu defnyddio i gyfathrebu â myfyrwyr a darpar fyfyrwyr am y gynhaliaeth ariannol sydd ar gael iddynt. Hefyd sut maen nhw'n cynyddu dyheadau ymhlith disgyblion oed ysgol i'w hannog i ystyried addysg uwch, a sut maen nhw'n rhoi cymorth i'w hundebau myfyrwyr i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywioldeb.

Yn 2018/19, roedd gan 39% o fyfyrwyr ym mhrifysgolion Cymru gyfeiriad cartref o fewn dau gwintel isaf yr Ardaloedd Allbwn ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2014.

Mae cyfran y myfyrwyr o gymdogaethau cyfranogiad isel - ardaloedd â llai o bobl yn mynd i brifysgolion - ym mhrifysgolion Cymru yn uwch na chyfartaledd y DU. Ar gyfer y blynyddoedd academaidd 2015/16 i 2019/20, roedd gan Gymru 15.6% o fyfyrwyr gradd gyntaf o gymdogaethau cyfranogiad isel, o gymharu â chyfartaledd y DU o 11.8%.

Cyfleoedd dysgu hyblyg

Mae prifysgolion wedi datblygu ffyrdd newydd o ddarparu sgiliau lefel uwch i bobl o bob oed a chefnidir - gan gynnwys trwy brentisiaethau gradd - ac mae darpariaeth ran-amser yn greiddiol i hyn. Mae prifysgolion wedi ymrwmo i ymestyn ehangder a chyrhaeddiad y sgiliau a gynigiwn, gan gynnwys dysgu rhan-amser a dysgu gydol oes.

Sicrhau canlyniadau

Amlygodd ymgyrch Prifysgolion y DU yn ystod haf 2021 Getting Results y cyfraniadau a wnaed gan brifysgolion at adferiad y DU, yn seiliedig ar ddata gan yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA), y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) ac Innovate UK.

Canfu'r ymchwil y bydd prifysgolion yng Nghymru, dros y pum mlynedd nesaf yn:

Darparu gwerth 4,000 o flynyddoedd o uwchsgilio a hyfforddiant i fusnesau ac elusennau

Helpu 1,300 o fusnesau ac elusennau newydd i gael eu ffurfio

Hyfforddi 10,000 o nyrsys, 4,000 o feddygon, ac 8,000 o athrawon